

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнської науково-практичної конференція
молодих вчених з нагоди Дня працівника сільського господарства
**«СУЧАСНА НАУКА:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

17 листопада 2021 р.
м. Херсон

Редакційна колегія:

Відповідальні за випуск: голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, Херсонського державного аграрно-економічного університету **Марія НІКІТЕНКО**; заступник голови Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Херсонського державного аграрно-економічного університету **Владислав КРИВИЙ**.

За редакцією

*доктора сільськогосподарських наук, професора,
проректора з наукової роботи та міжнародної діяльності
Херсонського державного аграрно-економічного університету*
О.В. АВЕРЧЕВА

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку. матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених з нагоди Дня працівника сільського господарства, 17 листопада 2021р.м. Херсон. С. 368.

У матеріалах конференції висвітлено сучасні науково-практичні технології та досягнення агрономічних, економічних, природничих, екологічних, іхтіологічних, технологічних, ветеринарних наук. Для здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

Tashkent State Agrarian University

*ННЦ «Інститут виноградарства и виноробства імені В. Е. Таїрова» НААН
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Інститут розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця НААН
Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН
Інститут кібернетики імені В.М.Глушкова НАН України
Інститут агроекології і природокористування НААН
Державна установа "Інститут зернових культур НААН"
Національний університет цивільного захисту України
Білоцерківський національний аграрний університет
Уманський національний університет садівництва
Херсонський національний технічний університет
Вінницький національний аграрний університет
Сумський національний аграрний університет
Одеський державний аграрний університет
Інститут зрошуваного землеробства НААН
ДУ ХФ "Інститут охорони ґрунтів України"
Державний біотехнологічний університет
Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН
ВСП «Боярський фаховий коледж» НУБіП України
Херсонської багатопрофільної гімназії № 20 імені Бориса Лавренюва Херсонської міської ради*

*Автор несе повну відповідальність за викладений матеріал у збірнику матеріалів тез конференції.

ВИКОРИСТАННЯ КОМАХ ПОРОДИ РУДА ОСМІЯ, ЯК ПРИРОДНОГО ОПИЛЮВАЧА САДІВ В УМОВАХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

КРИВИЙ В. В. - асистент

Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон, Україна

Осмії розповсюдженими та налічують більше ніж 350 видів, в Європі можна зустріти близько 150. Далеко на південь ці комахи не заходять, наприклад, на південь від Сахари в Африці, в Австралії і на південному сході Азії вони не водяться. Розмір осмії мають середні - близько 9-16 мм, проте, в залежності від виду, цифри можуть варіюватися. Їх забарвлення є характерною особливістю - коричневий густий пух на покриві тіла з металевим відливом. Самці осмії менше самок за розмірами, мають відмінні білі трикутники на лобі і довгі вусики. Флороміграція швидка, комахи із задоволенням збирають нектар і пилок з різних плодних дерев і чагарників. Кращими запилювачами садів у всьому світі вважаються бджоли осмії. На відміну від медоносних бджіл, вони не приносять мед та інші продукти бджільництва. Разом з тим осмії незамінні в справі запилення, адже для них не страшна ні холодна, мінлива весняна погода, ні навіть дощі[1].

Багато фермерів, всерйоз зайнялися їх розведенням та відзначають, що навіть в самі неврожайні роки, їхні сади плодоносили. Цих комах також можна використовувати для запилення в теплицях. З огляду на дорожнечу і трудомісткість змісту великого сімейства медоносів, розведення осмії - вкрай вигідне заняття, адже для одної дачної ділянки досить 100 коконів і 30-35 самок, кожна з яких, в подальшому, примножить популяцію, і заселять потомством близько по 2-3 трубочки. Самки осмії можуть у кількості двох особин можуть опилити ціле дерево, а закінчивши на одній дачній ділянці, відправляються на сусідні [1].

До основних переваг розведення цієї породи можна віднести: висока ефективність при запиленні: одна бджола медонос запилює в середньому в 5-6 разів менше, ніж осмії. В силу спеціальної щіточки на черевці, що дозволяє чіпляти велику кількість пилку (на один гектар садів буде потрібно всього лише 530-540 самок); простота в змісті і будівництві бджолиних житла; невибагливість до погодних умов, дощу і вогкості; відсутність конкуренції з медоносами за їжу (медоноси збирають переважно нектар, а осмії - пилок); миролюбність; економність змісту через відсутності необхідності підгодувати цукровим сиропом і білковими кормами; можливість застосовувати в теплицях, на овочевих і баштанних культурах. Серед недоліків можна відзначити лише обмеженість у функціональному застосуванні, осмії не приносять меду і продуктів бджільництва, а також нетривалість життя (однорічний цикл).

На початку весни самці і самки активно спарюються, після чого шукають місце для гніздування, відкладають там личинки, а при осінніх заморозках

гинуть. Самки мають невелике пристосування на черевці у вигляді щіточки, призначене для збору пилку. На відміну від звичайних бджіл осмія збирає в кілька разів більше перги та може запилювати величезну кількість квітучих садів.

Осмії для житла використовують порожнечі стебел рослин, трубочки, проїдені жуками точильниками, та ін. поглиблення. Зазвичай діаметр такого гнізда становить від 5 до 11 мм. Кожну з трубочок самка ретельно прибирає, очищує від пилу і обладнає поруч осередків з перегородками, зліпленими з бруду і листя. Бджола заповнює трубочку яйцями і набором харчування для них: пилком і нектаром (виходить від 6 до 12 осередків). Кожна з самок заповнює близько 3-4 таких трубочок, так що загальне число її майбутнього потомства складе від 20 до 40-45 личинок. Личинки з'являються на світ з яєць в кінці літа, в серпні. Харчуючись наданим нектаром і пилком, вже до кінця вересня вони перетворюються в лялечок і зимують до самої весни. Коли ж приходить пора пробудження, бджола, найближча до закупорених кінчика трубочки, прокидається, прогризають кокон сусідній бджоли, пробуджуючи її, і потім вигризає шлях на волю, прокушуючи кінчик трубки [1].

Медоносна бджола серед усіх перетинчастокрилих комах визнана найціннішим запилювачем квітів, що є важливою складовою біогеоценозів і сприяє природному відтворенню та збагаченню рослинного світу.

Продуктивна діяльність бджолиних сімей суттєво впливає на підвищення врожайності плодів і насіння ентомофільних сільськогосподарських культур і збільшення рівня запиленості рослин через раціональне поєднання корисної дії медоносних бджіл та інших перетинчастокрилих комах. Комахи роблять вагомий внесок у глобальну продовольчу безпеку, мають ключове значення для збереження біорізноманіття на нашій планеті. Інтенсивне ведення сільського господарства, зміна землекористування, монокультури, пестициди та зміни клімату створюють проблеми для популяцій бджіл і, як наслідок, якості продовольства, що може мати далекосяжні негативні наслідки для людства[1].

Тому збільшується потреба розведення перетинчастокрилих комах, зокрема осмій, які спроможні забезпечити високий рівень запилення ентомофільних культур за несприятливих умов навколишнього середовища та безконтрольного використання ядохімікатів.

Список літератури

1. БДЖОЛИ ОСМІЇ: ОПИС, РІЗНОВИД, РОЗВЕДЕННЯ І ПЕРЕВАГИ [Електронний ресурс] // Ukranimal: блог про тварин. - 2020. - Режим доступу до ресурсу: <https://ukranimal.ru/bdzholi/4592-bdzholi-osmii-opis-riznovid-rozvedennja-i-perevagi.html>.